

RÓNAY GYÖRGY VERSEI

N. L. régi háza a Rózsadombon 1973 őszén

Itt egyszer, negyvenhárom májusában
egy egész holdas éjszakát
átvitatkoztunk. Szürkült már, mikor
haza indultunk. „Majd legközelebb
folytatjuk” — szólt a gazda, s kikísért
a kapuig. Fiatal jegenyék
álltak a ház előtt, finoman remegett
sudár lombjuk a hajnali fuvalomban.

Ennek most több mint harminc éve már.

A ház azóta többször is gazdát cserélt,
s a jegenyék megnőttek.

Ősz van,
avart röpit a szél, s az egykori kölyök fák
csúcsa lassú köröket ír a szürke égre.

Egy asszony áll a ház előtt. Később egy férji lép ki
egy ajtón (pince, vagy garázs), kezében ágnyeső
fűrész. Rámutat vele a középső
jegenyére: „Ezt is ki kéne szedni már,
még bajt csinál a vezetékkel.” Bólogatnak
és bemennek a házba.

Fúj a szél,
csörög az avar, alkonyodik, hideg van.

— Már szóltak a rigók. A régi gazda itt állt
a kapuban, s a fák alól utánunk
integetett.

Még él. Még én is élek.

A fák, úgy látszik, mulandóbbak, mint az ember.

N. L. régi háza a Rózsadombon 1975 tavaszán

Itt egyszer, negyvenhárom májusában,
vagyis pontosan harminckét esztendeje
ezek alól a jegenyék alól
integetett, egy átvitatkozott
éjszaka után.

Mi mindenre jó
harminckét év az ember életében?
Érésre vagy fogyatkozásra, folytonos
vitára másokkal vagy önmagunkkal (mint azon
a régi éjszakán), kinyílásra, bezárulásra,
s minden másnál inkább elérni, menthetetlenül,
mindegy, a magányos vagy kölcsönös
keresztrefeszítettetés küszöbéig.

De vajon ki feszít keresztre? Mi magunkat?
Mások minket? Mi másokat? Akarva, vagy
csak mert kimondjuk, mi mondjuk ki, amit egyedül
ő mondhatott (vagy mondott is) magáról?

A szöghelyek mindenesetre ott maradtak,
noha már vér nem folyt belőlük, amikor
egy sír fölött, a Farkasréti temetőben
járattan felém nyújtotta kezét.

Igazam volt? Igaza volt? Egy örök honi pör
részeiként olykor szembeszállnak
egymással is az egyet akarók.

S hogy kinek volt igaza, és kinek milyen
igazságot oszt az Idő: oly egyre megy már,
ha az egyik fél aktájára visszavonhatatlan
pont tétetett, s a másik itt marad, a másik
pörös fél igazával és sebeivel,
elmarasztalva vagy fölmentve — mindegy.
Ki pöröl síron túlról, vagy a síron túlra át,
ha már kezét se nyújthat, hogy a sebnek,
amit ütött (nem ütve) legalább a melegét
még egyszer érezhesse?

Van, akin a szüntelen
kapott sebektől vértté edződik a bőr,
hogy nem érez ütést, köpést — sebezhetetlen;
s van, kit a sérelem (vélt vagy valódi) csak
még sajjóbban sebzékennyé stigmatizál;
de hogy egy stigma mitől stigma: mindegy,
ha egyszer fáj (s aki érezte máson, annak
a másik sírontúljáról is visszafáj).

Vagy már akkor is, negyvenhárom májusában
ott lüktetett a tenyerén a stigma, csak
nem vettük volna észre? (Maglehet, hogy
stigmatizáltak született?)

Ülök a régi házzal
szemközt, nézem a jegenyéket. Mind a három
megvan, túlnőve a tetőn, még a középsőt
se vágta ki. Épp csak a régi gazda
nem integet már senkinek, sehonnán.

Ahogy utánunk akkor, azon a rigófüttyös
májusi hajnalon, s haját kicsit a homlokába
fújta egy kurta kis szél. Szébb tavasz volt,
mint az idejé. Talán csak az ifjúságtól?
A jegenyék minden bizonynal lombosabbak
voltak már. Most még éppen csak rügyeznek,
és nem is minden águk, mintha már
pusztulnának.

Igaz, ott valami
árkot ásnak alattuk, mélyet, szinte már
a gyökerek közt. Kibírják? Talán.

Az ember mégis mulandóbb a fáknál?